

FLEXIBEL EN GEVARIEERD POCKET PARKS INRICHTEN

BIJ DE INRICHTING VAN POCKET PARKS GAAN DE GEMEENTEN OVER HET ALGEMEEN UIT VAN DE LEVENSDUUR VAN TIEN TOT VIJFTIEN JAAR VAN DE GELEVERDE ELEMENTEN. DE BEHOEFTE VAN EEN BUURT VERANDEREN ECHTER SNELLER, WAARDOOR ELEMENTEN VAAK OP DEN DUUR NIET MEER WORDEN GEBRUIKT. ROTTERDAM GOOIT HET NU OVER EEN ANDERE BOEG. DANKZIJ CLICK & PLAY KAN DE GEMEENTE OP ELKE GEWENST MOMENT FLEXIBEL EN MET VARIATIE INSPELEN OP DE WISSELENDE BEHOEFTE VAN EEN BUURT.

TEKST: PETER BEKKERING
FOTO'S: PAULIEN VARKEVISSER

Robert Aartsen is Objectbeheerder Spelen bij de afdeling Stadsbeheer van de gemeente Rotterdam. In die hoedanigheid beheert hij 1.260 locaties Spelen en Sporten in de openbare ruimte. "Je hebt het dan niet over de officiële sportvelden, wel onder meer over trapveldjes, Cruyff Courts en Krajicek Playgrounds. In omvang variëren de locaties van enkele tientallen vierkante meters, de pocket parks, tot grote skateparken en locaties voor freerunnen en buitenfitness." Voor het jaarlijks beheer hanteert hij drie programma's. Het eerste programma, Storingsonderhoud, komt voort vanuit de Warenwet, de zorgplicht en de inspecties: "Wij inspecteren regelmatig in heel Rotterdam. Die inspecties

worden deels door eigen mensen gedaan, deels door externe bureaus." Het tweede programma is Periodiek Onderhoud: een zwaar programma dat het hele jaar draait met planbare werkzaamheden met als doel de locaties in beheer optimaal te houden. Het derde programma is Projectmatig Onderhoud: het geheel vervangen van locaties in beheer wanneer het einde van de technische levensduur is bereikt.

In het programma Projectmatig Onderhoud heeft Aartsen niet alleen te maken met de technische levensduur, maar ook met de behoefte van de Rotterdammer in de wijk en van het gemeentebestuur. "Bij dat laatste denk ik bijvoorbeeld aan programma's zoals Lekker Fit!, een programma waarmee Rotterdam overgewicht en bewegingsarmoede bij kinderen tot en met 12 jaar wil tegen gaan."

Kom op naar buiten!

Het leidt ertoe dat Aartsen bij vervanging zowel kijkt naar technische levensduur als naar behoefte. "In de visie 'Kom op naar buiten! De Rotterdamse integrale visie op spelen, sporten, bewegen en ontmoeten' die onlangs is vastgesteld door het college beschrijven we een andere manier om naar een speelplek te kijken. We noemen het nu ook geen speelplek meer, maar een verblijfsplek. Op zo'n plek kun je spelen, sporten, bewegen en ontmoeten. Afhankelijk van de behoefte richten we vervolgens zo'n verblijfsplek in." De nieuwe visie betekent ook dat Rotterdam niet meer vanuit toestellen denkt, maar kijkt naar hoe een wijk de verblijfsplek wil gebruiken.

Van de 1.260 locaties in Rotterdam zijn ruim 500 niet groter dan 150 tot 500 vierkante meter. Op die plekken is weinig ruimte voor bepaalde speelelementen en al helemaal geen ruimte om verschillende activiteiten te doen of om activiteiten voor verschillende leeftijdsgroepen te combineren. In het verleden koos Rotterdam er daarom voor om zo'n plek in te richten voor de op dat moment dominante leeftijdsgroep. Aartsen: "Een gevolg daarvan was dat zo'n locatie tien tot vijftien jaar dezelfde inrichting hield. Die voldeed de eerste vier jaar, maar daarna, als de demografische samenstelling van de wijk veranderde, werd die locatie steeds minder gebruikt. En als afdeling hadden we geen budget om het dan opnieuw in te richten, ook omdat je niet alleen de toestellen moet vervangen, maar ook de ondergrond."

Ondergrond intact, bovengronds wisselen Aartsen ging daarom in de zomer van 2015 op zoek naar een manier waarbij de ondergrond intact bleef, maar waar bovengronds de elementen konden worden verwisseld wanneer de behoefte van een wijk veranderde. "Daarbij heb ik gekeken naar de acht leveranciers in ons bestek, waarvan we speelelementen afnamen. Uitgangspunt daarbij was dat we niet vast wilden komen te zitten aan één leverancier, omdat we zoveel mogelijk diversiteit wilden creëren en keuzemogelijkheden wilden hebben om te kunnen inspelen op de behoefte van de wijk. Bovendien wilden we over het hele brede scala uit de visie – spelen, sporten, bewegen en ontmoeten – elementen hebben die we erop konden zetten. Dat kan een wipkip zijn, maar ook bijvoorbeeld een bootcamp-element of een bank of tafel."

Aartsen wist dat een van de leveranciers, IJslander, in 2015 met Click & Play al iets soortgelijks had gedaan in Zoetermeer. Aartsen: "We hebben IJslander voorgesteld om het systeem in Zoetermeer als basis te nemen en dat door te ontwikkelen. Vervolgens hebben we hen gevraagd ook andere leveranciers (red: Eibe, VelopA, Nijha en IJreka) te betrekken zodat we meer keuze aan elementen zouden hebben." Alwin Lindeboom is salesmanager bij IJslander en begeleidde namens IJslander het traject. Hij is blij dat Rotterdam deze stap zette: "Dankzij Rotterdam hadden we een stok achter de deur om het systeem waar we al een aantal jaren mee bezig waren, sneller door te ontwikkelen."

Lindeboom legt uit wat het voornaamste verschil is tussen Zoetermeer en Rotterdam. "In Zoetermeer ging het om de 1.0-versie van Click & Play, een roulatiesysteem met monotoestellen op één building block in één wijk. In Rotterdam gaat het om de versie 2.0, waarbij de pocket parks meegroeien met de wisselende behoeftes van een buurt die qua leeftijdsopbouw van samenstelling verandert. We zijn in Rotterdam samen met Eibe en VelopA met een standaard ondergrond gekomen met building blocks met een vaste onderlinge afstand. Op die building blocks kunnen vervolgens elementen neergezet worden. Voor kinderen, maar desgewenst ook voor volwassenen en ouderen." Aartsen: "Dat is voor ons als gemeente belangrijk, omdat het aangeeft dat de leveranciers ermee uit de voeten kunnen. Bovendien is het een systeem, waarbij ook andere marktpartijen zich kunnen aansluiten."

Drie locaties

Aartsen beschikt over drie locaties, waarop voor vijf jaar een pilot met Click & Play 2.0 gerealiseerd wordt. Elke leverancier krijgt zijn eigen locatie.

BUILDING BLOCKS

Er zijn drie building blocks ontworpen waarmee een speelplaats kan worden ingericht. Er kunnen meerdere building blocks op een speelplaats worden geplaatst:

Building block A

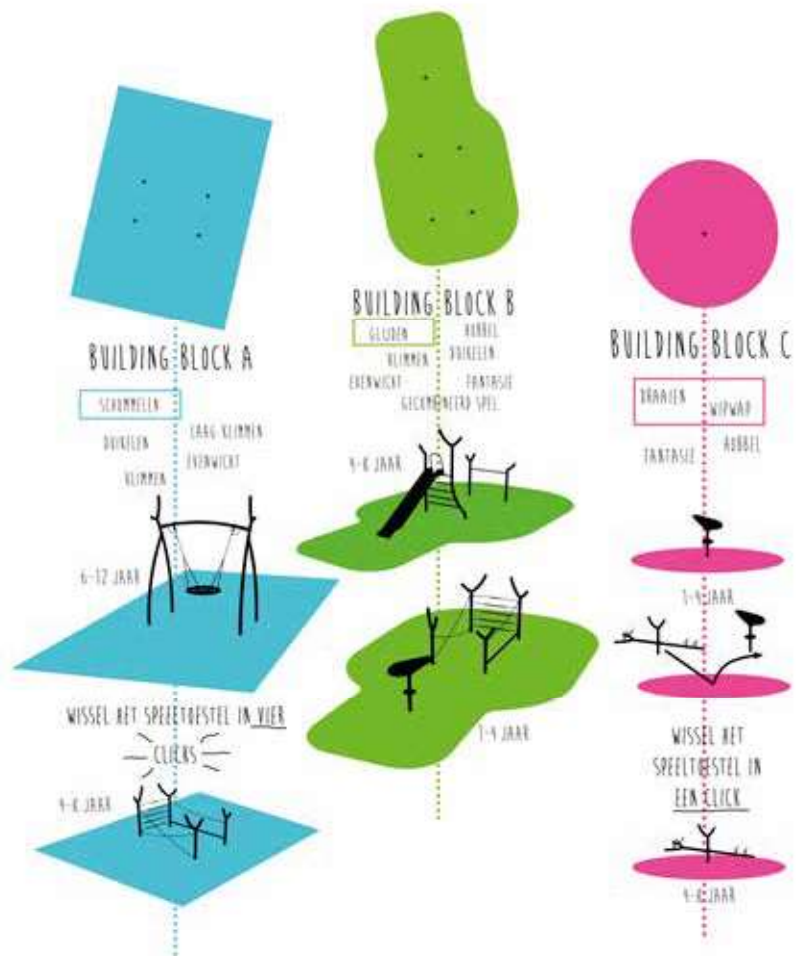
Deze bestaat uit vier klik-elementen die op vaste afstand in de grond worden geplaatst waarbij rekening is gehouden met de veilige zones rondom de te plaatsen speeltoestellen. Building block A heeft als hoofdfunctie schommelen. Daarnaast kunnen er ook duikel-, evenwicht- of klimtoestellen worden geplaatst op de klik-elementen.

Building block B

Deze bestaat uit vijf klik-elementen die op vaste afstand in de grond worden geplaatst waarbij rekening is gehouden met de veilige zones rondom de te plaatsen speeltoestellen. Building block B heeft als hoofdfunctie glijden. Daarnaast kunnen er ook duikel-, evenwicht-, hobbelt- of klimtoestellen worden geplaatst op de klik-elementen.

Building block C

Deze bestaat uit één klik-element die in de grond wordt waarbij rekening is gehouden met de veilige zones rondom de te plaatsen speeltoestellen. Building block C heeft als hoofdfunctie draaien. Verder kan er een wipwap worden geplaatst op het klik-element.

Aartsen heeft alle vertrouwen in de kwaliteit van de geleverde elementen. Wel is hij erg benieuwd hoe de toestellen gebruikt worden en hoe de beeldkwaliteit van de ondergrond zich houdt, met name na reparaties. "Dat is interessant, omdat het niet gaat om een natuurlijke ondergrond zoals zand of boomschors, die je gemakkelijk kunt verversen, maar om een kunstmatige ondergrond van gemalen, verlijmd rubberen snippers van EPDM. Ik hoop dat die tijdens de complete levensduur van tien tot vijftien jaar optisch mooi blijft."

Aartsen verwacht dat Rotterdam met Click & Play behoeftegericht flexibel kan inspelen op nieuwe trends. Daarom hoopt hij dat zich niet alleen speeltoestellereleveranciers zullen aansluiten, maar ook leveranciers van bijvoorbeeld stoelen en banken en van bootcamp-elementen. Lindeboom beaamt dat. "Het is ook nodig, want de wereld is veranderd. Je kunt niet meer als leverancier producten blijven drukken, maar moet rekening houden met de participatiemaatschappij. Die

vraagt om maatwerk en dat kunnen we met Click & Play leveren. Daarom hebben we ook bewust aansluiting gezocht met andere partijen en inmiddels een open Click & Play Platform opgericht. Daarvan zijn naast IJslander, VelopA en Eibe ook Nijha en IJreka lid."

Vervanging

Aartsen wil in het vierde jaar controleren of de inrichting nog aansluit bij de behoefte uit de wijk of dat vervanging nodig is. Die eventuele vervanging gebeurt dan in het vijfde jaar. "Daarmee kun je veel flexibeler inspelen op de wensen van degene voor wie je het doet: de Rotterdammer."

Een ander voordeel van Click & Play voor Aartsen is dat de verblijfsplek altijd beschikbaar is: "Als een toestel stuk is, kan het naar het depot voor reparatie en wordt in de tussentijd een ander toestel neergezet." Daarnaast voorkom je kapitaalvernietiging: "Er blijven geen toestellen staan die jarenlang niet gebruikt worden."

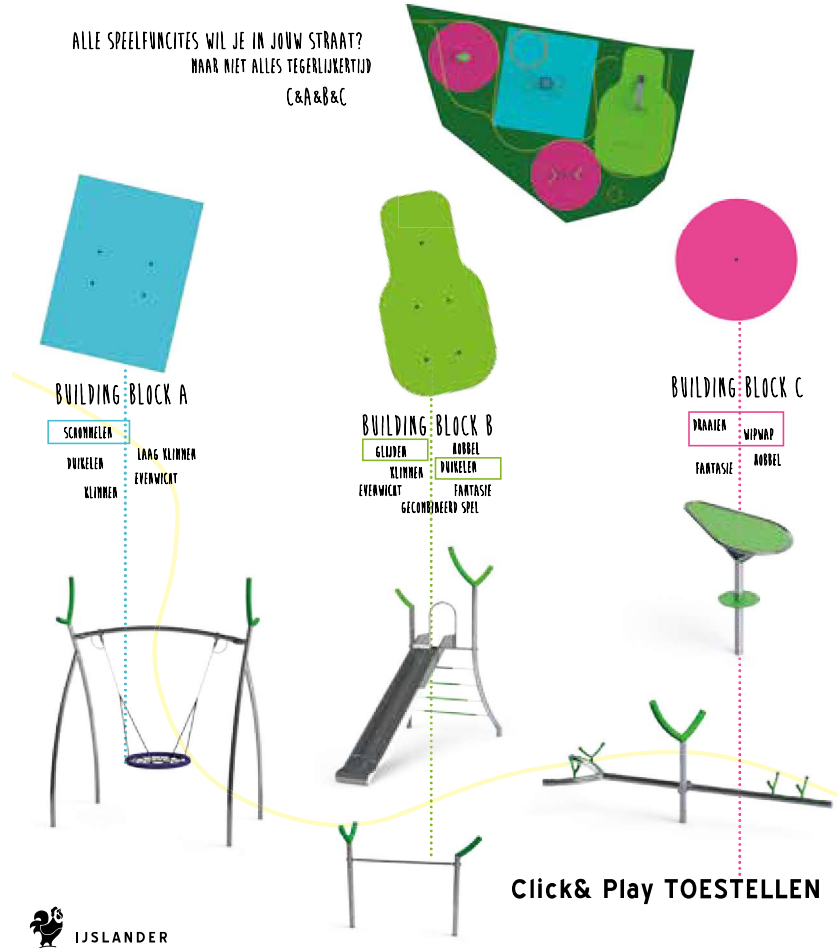
Click & Play

HAMERDENSTRAAT/VALKHOFSTRAAT

INRICHTEN MET BUILDING BLOCKS

Met Click & Play kan Rotterdam enerzijds flexibel inspelen op behoeften en anderzijds kosten besparen

ALLE SPEELFUNCTIES WIL JE IN JOUW STRAAT?
MAAR NIET ALLES TEGELIJKERTIJD
C&A&B&C

In principe beschikt Rotterdam over 500 kleinere locaties waar Click & Play kan worden toegepast. Of dat ook daadwerkelijk gebeurt hangt volgens Aartsen af van de nabijheid van grote verblijfslocaties. De pilot start op locaties in IJsselmonde (Hamerdenstraat-IJslander), Overschie (Burgemeester Wijnaendslaan - Eibew) en Rozenburg (Korte Kruisweg- VelopA). De eerste twee zijn naar verwachting eind 2016 ingericht, de derde volgt in januari 2017.

Rotterdam wil in 2017 Click & Play uitbreiden naar andere locaties. Maar Aartsen denkt ook al verder: "Ik kan me voorstellen dat omliggende gemeenten, die met dezelfde problemen worstelen, een beroep doen op het centraal elementendepot in Rotterdam." Het systeem biedt ook mogelijkheden om bewoners te prikkelen. "Je kunt zo'n plek tijdelijk omtoveren tot bijvoorbeeld een 'guerrilla'-plek door er andere toestellen neer te zetten." Een andere toepassing is om van een locatie een tijdelijke proeftuin voor leveranciers te maken: "Die kunnen nieuwe toestellen dan in de praktijk testen."

Met Click & Play kan Rotterdam enerzijds flexibel inspelen op behoeften en anderzijds kosten besparen. Aartsen: "Bij een nieuwe inrichting kan de ondergrond namelijk blijven liggen. Die beslaat bij een inrichting vaak de helft van de kosten." IJslander heeft duurzaamheid hoog in het vaandel staan. Daarom past Lindeboom in Rotterdam ook de principes van de circulaire economie toe: "Onze toestellen zijn van RVS. Ze gaan langer mee omdat ze rouleren. Daarnaast spreken we

af, dat we de toestellen die Rotterdam niet meer gebruikt, terugkopen. IJslander gaat ze dan hergebruiken, zodat de cirkel rond is." In het verlengde daarvan wil IJslander in de toekomst ook komen tot gebruikersvergoedingen in plaats van verkoop: "De elementen blijven eigendom van de producent. Die heeft daarmee een keiharde incentive om duurzamere materialen te gebruiken."

CLICK & PLAY PLATFORM

Een van de leden van het Click & Play Platform is Eibe. Directeur Ben van Kralingen vertelt hoe zijn bedrijf samen met IJslander en VelopA tot het huidige systeem in Rotterdam kwam: "De uitdaging was om de systemen van verschillende leveranciers samen te brengen. Om dat op te lossen hebben we verschillende rasters gemaakt en speelanalyses gedaan, totdat we een systeem met vaste maatvoering hadden waarvan alle partijen zeiden dat ze hun eigen systeem daarop konden aanpassen. Omdat we bij spelen te maken hebben met gedwongen bewegingen en veiligheidsnormeringen, hebben we per building block bepaalde ruimtes aangehouden. Daardoor konden we er ook genoeg variaties in toestellen en speelwaarden – schommelen, glijden etc. – in kwijt. Zowel nu als in de toekomst."

Van Kralingen ziet naast de flexibiliteit ook de variatie als een belangrijk voordeel van het Click & Play Platform. "Je kunt van stijl veranderen. Zo zijn de elementen van IJslander van RVS en die van Eibe van natuurlijk gevormd Robinia. Als je na vijf jaar die elementen uitwisselt, krijgt de buurt meteen een andere beleving."

Een van de redenen, waarom Eibe besloot mee te doen was dat het bedrijf zich heeft gespecialiseerd in bewonersparticipatie. "In Rotterdam konden we die skills goed toepassen. Bovendien merkten we dat ook de gemeente er veel waarde aan hechtte. Bij onze pilotlocatie in Overschie hebben we bewoners voorgelegd welke speelwaarden ze op de locatie wilden zien. Zowel nu als in de toekomst. De eerste inrichting richt zich op kinderen van drie tot tien jaar. In de toekomst kan dat worden aangepast."

www.clickenplay.nl